

OTSUS

30.01.2026 nr 7-10/2026-001

Viru Elektrivõrgud OÜ tüüpkoomusgraafikute kooskõlastamine

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektrituruseaduse (ELTS) § 46 lõige 1 sätestab, et turuosalise bilanss selgitatakse iga kauplemisperioodi kohta.

ELTS § 46 lõige 3 sätestab, et bilansi selgitamiseks kasutatakse:

1. elektrienergia mõõtmist kauglugemisseadmetega;
2. kombineeritult mõõtmist koos elektrienergia koguse jaotamisega ajagraafiku (edaspidi tüüpkoomusgraafik või TKG) alusel;
3. määratud tarneid.

ELTS § 46 lõige 5 sätestab, et kombineeritult mõõtmist koos TKG-ga võib bilansi selgitamisel kasutada juhul, kui liitumispunkti faasi peakaitsme suurus ega faasi võimsus ei ületa elektrituru toimimise võrgueeskirjas (EtT VE) ettenähtud piirmäärasid.

EtT VE § 14 lõige 5 näeb ette, et bilansi selgitamiseks mõõdetakse elektrienergiat kauglugemisseadmega ja tehakse kindlaks määratud tarded. Bilansi selgitamiseks võib kasutada kombineeritud meetodit, mis põhineb mõõtmisel ja TKG kasutamisel, kui madalpingel talitleva liitumispunkti peakaitsme voolutugevus faasis ei ületa 63 A.

ELTS § 46 lõike 7 kohaselt kooskõlastab võrguettevõtja oma teeninduspiirkonna TKG Konkurentsiametiga.

EtT VE § 21 lõige 1 sätestab, et kaugloetava mõõtesüsteemi puudumise või rikke korral arvutab bilansilepingu alusel võrguettevõtja turuosalise eelmisel kuul tarbitud elektrienergia koguse igaks kauplemisperioodiks kombineeritult mõõtmise ja TKG alusel.

Alates 01.01.2024 jõustunud EtT VE § 14 lõige 2 muudatuse kohaselt on kauplemisperiood bilansilepingu alusel kas täistund või 15-minutiline periood.

Elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (EL) 2017/2195 sätestab, et hiljemalt 01.01.2025 peavad olema kõik elektrisüsteemid rakendanud 15-minutilise bilansiperioodi. Eesmärk tuleneb nõudest elektrisüsteem tasakaalustada 15-minutilise ajaperioodiga, mille tagamiseks peab elektriturul kauplemiseks olema 15-minutilise resolutsiooniga tooted, reguleerimisturgude standardtooted on loodud ning bilansiselgitusel peavad olema mõõteandmed 15-minutilise resolutsiooniga.

Seega, mõõtesüsteemi ja/või andmevahetuse rikke korral ning tänavavalgustuse ja mõõtesüsteemita tarbimiskohtade puhul säilib vajadus kombineeritud meetodi kasutamise järele, mistõttu on vajalik ka TKG-de kooskõlastamine.

EtT VE § 6 lõike 2 kohaselt, kui mõõtesüsteem ei mõõda aktiivenergia koguseid bilansiperioodi põhiselt, jaotab võrguettevõtja aktiivenergia koguse bilansiperioodi põhiseks Konkurentsiameti kooskõlastatud TKG-d kasutades.

Viru Elektrivõrgud OÜ esitas Konkurentsiametile 27.01.2026 võrgu tarbimiskoormuse alusel koostatud TKG-d 2026. aastaks kodu- ja väikeäritarbijale ning tänavavalgustuse- ja mõõtesüsteemita tarbimiskohtade gruppidele.

2. Taotleja andmed

Viru Elektrivõrgud OÜ; aadress Paul Kerese 11, 20309 Narva; reg nr 10855041; e-mail info@viruev.ee.

3. Menetluse käik ja taotluse sisu

29.12.2025 esitas Viru Elektrivõrgud OÜ taotluse 2026. aasta TKG kooskõlastamiseks, kuna kodu- ja väikeäritarbija grupe tuleb igaks aastaks koostada uus aastapõhine TKG.

Taotluse kohaselt TKG alusel hakkab alates 01.01.2026 toimuma tarbimiskoguste määramine kauplemisperioodide lõikes tarbimiskohtades, kus on kuu keskel probleemid tunnitarbimise koguseid fikseerivate mõõtesüsteemidega (ning seoses sellega esinesid häired tunnimõõtmistes) ning kus peakaitsme suurus on alla 63A.

Ettevõtte selgitas, et Viru Elektrivõrgud OÜ piirkonnas on tänaseks kõik mõõtesüsteemid kaugloetavad. Kauglugemisarvestitega klientide valim on piisavalt suur selleks, et tagada taotletava TKG laiapõhjalisust ja sarnasust tegeliku tarbimisega. Arvestades seda asjaolu on taotletavate TKG-de tunnitarbimiste arvutamise aluseks eelmise perioodi kalendrikuu tegelikud kauglugemisarvestitega mõõdetud tarbimise andmed.

26.01.2026 palus Konkurentsiamet esitada TKG-d ka tänavavalgustuse- ja mõõtesüsteemita tarbimiskohtade gruppide jaoks. Varasemalt olid tänavavalgustuse- ja mõõtesüsteemita tarbimiskohtade gruppide jaoks TKG-d kinnitatud Konkurentsiameti 28.11.2012 otsusega nr 7.1-11/12-016, kuid seoses 15-minutilise perioodi rakendumisega on vajalik TKG-de uuendamine.

27.01.2026 esitas Viru Elektrivõrgud OÜ e-maili teel lisaks ka lisa 2 ja lisa 3, kus on toodud tänavavalgustuse TKG ning mõõtesüsteemita tarbimiskohtade grupi TKG.

27.01.2026 palus Konkurentsiamet esitada allkirjastatud taotluse, kus on ka tänavavalgustuse TKG ning mõõtesüsteemita tarbimiskohtade grupi TKG lisa 2 ja lisa 3.

27.01.2026 esitas Viru Elektrivõrgud OÜ allkirjastatud taotluse 2026. aasta TKG kooskõlastamiseks, mis sisaldas kodu- ja väikeäritarbija, tänavavalgustuse- ja mõõtesüsteemita tarbimiskohtade gruppide jaoks TKG-d.

3.1. Kodu- ja väikeäritarbija grupile TKG veerandtunnitegurite arvutamine

Kodu- ja väikeäritarbija kuu elektritarbimisest lähtuva TKG arvestamise põhimõtted:

- Aluseks on 2025. aasta klientide peakaitsmega alla 63A kauglugemisarvestitega mõõdetud summaarne tunnitarbimine vastavas kuus.
- Nädalapäeva tunnitegurid kantakse konkreetse aasta TKG vastavale nädalapäevale arvestades erandpäevi (riiklikud pühad, pühade eelsed ja – järgsed päevad, kus tarbimine erineb oluliselt antud nädalapäeva tavapärasest tarbimisest. Erandpäeva tunnitegur võrdub eelneva aasta sama erandpäeva või TKG pühapäeva teguriga).
- Leitakse tunnitegur konkreetse tunni tunnipõhiselt mõõtmata koguse jagamisel kalendrikuu summaarsesse tunnipõhiselt mõõtmata kogusesse. Kalendrikuu tegurite summa võrdub ühega.
- Minimaalne jääkerinevus on taandatud kalendrikuu viimasele tunnile.
- Kahetariifse arvestiga kliendi öö ja päeva koguste leidmiseks arvutatakse konkreetse näitude vahena saadud öö ja/või päeva tarbimise suhe kogutarbimisse TKG järgi. Saadud suhtarvudega korrutatakse läbi leitud kalendrikuu tarbimine ja saadakse vastavalt päevatarbimine ja öötarbimine.
- Üleminekul talveajalt suveajale (näiteks 29.03.2026) tunnil nr 4 tunnitegur puudub, kuna kella keeramisega tund 03:00 kuni 04:00 jäetakse vahele.
- Üleminekul suveajalt talveajale (näiteks 25.10.2026) tunnil nr 4 on tunnitegur kahekordne kuna peale osutite tagasi keeramist tund 03:00 kuni 04:00 algab uuesti.

3.2. Tänavavalgustuse grupi TKG

Tänavavalgustuse tarbimist iseloomustab ühesugune tarbimine või tarbimise puudumine. Tänavavalgustuse kasutamine on sõltuvuses sesoonsest päevavalgest ajast. Tänavavalgustuse tarbimine ei ole sõltuvuses nädala- ega erandpäevadest.

Tänavavalgustuse graafikul on jaotatud tunnid kolme gruppi:

1. Tarbimise tunnid – tänavavalgustust kasutatakse enamuse ajast tunnis;
2. Osalise tarbimisega tunnid – tänavavalgustust kasutatakse kuu jooksul keskmiselt 50% (tunni maksimaalsest tarbimisest);
3. Tarbimine puudub.

3.3 Mõõtesüsteemita tarbimiskohtade grupi TKG

Võrguettevõtja ei paigalda mõõtepunkti mõõteseadet, kui tarbija 1-faasilise elektripaigaldise nimivõimsus madalpingel ei ületa 50 W ja Ostja mõõteseadme paigaldamist ei soovi. Edastatud elektrienergia ja võrguteenuste kogused määrab Võrguettevõtja sellisel juhul 50 W võimsuse ja kasutustundide alusel.

15-minutilise bilansiperioodi rakendamisel jaotatakse 50 W võimsus bilansiperioodide vahel, s.t arvestuslik võimsus ühe 15-minutilise perioodi kohta on 12,5 W.

3.4 TKG rakendamine 15-minutilise bilansiperioodi korral

Tunnipõhiselt edastatakse mõõdetud mõõteandmed AVP-sse jagades tunnikoguse bilansiperioodi võrdsetes kogustes. Kui mõõtepunktis on kasutusel mõõtesüsteem, mis mõõdab kogused bilansiperioodi põhiselt, siis edastatakse AVP-sse bilansiperioodi põhiselt mõõdetud kogused.

Tunnipõhise teguri jagamise põhimõtted:

- TKG tunnipõhine tegur jagatakse neljaga võrdselt igale bilansiperioodile.
- Tunnitegur esitatakse jätkuvalt täpsustusega üheksa kohta pärast koma.
- Minimaalne jääkerinevus on taandatud viimasele bilansiperioodile.

4. TKG kasutamine

Väikeäritarbija TKG kasutamisel ühetariifse tarbimise korral leitakse konkreetse tarbija tarbimine 15-minutiliste perioodide lõikes (C_{15min}) kalendrikuu mõõdetud või prognoositud tarbimise korrutamisel vastava TKG 15-minutilise teguriga alljärgnevalt:

$$C_{15min} = T_{15min} \times C_{kuu} \quad (1)$$

kus

T_{15min} - TKG konkreetse päeva konkreetne 15-minutilise perioodi tegur;

C_{kuu} - konkreetsetes kuus tarbijale müüdud elektrienergia kogus.

Kahetariifse tarbimise korral leitakse konkreetse tarbija tarbimine 15-minuti lõikes vastavalt mõõdetud või prognoositud päevahinnaga koguse ja ööhinnaga koguse suhtes. Selleks korrigeeritakse vastavalt päevahinnaga TKG tegurite summa võrdseks 1-ga ja ööhinnaga tegurite summa võrdseks 1-ga ühetaolise teguri võrra.

Tarbimine päevahinnaga veerandtundide lõikes ($C_{15min-päev}$) arvutatakse kalendrikuu päevahinnaga koguse korrutamisel TKG teguri ja korrigeeriva teguriga järgmise valemi alusel:

$$C_{15min-päev} = T_{15min} / \sum T_{15min-päev} \times C_{kuu-päev} \quad (2)$$

tarbimine ööhinnaga veerandtundide lõikes ($C_{15min-öö}$) arvutatakse kalendrikuu ööhinnaga koguse korrutamisel TKG teguri ja korrigeeriva teguriga järgmise valemi alusel:

$$C_{15min-öö} = T_{15min} / \sum T_{15min-öö} \times C_{kuu-öö} \quad (3)$$

kus

T_{15min} - TKG konkreetse päeva konkreetne 15 minuti perioodi tegur;

$\sum T_{15min-päev}$ - päevahinna ajale jäävate 15 minuti perioodi tegurite (T_{min}) summa;

$\sum T_{15min-öö}$ - ööhinna ajale jäävate 15 minuti perioodi tegurite (T_{min}) summa;

$C_{kuu-päev}$ - konkreetsetes kuus tarbijale müüdud päevahinnaga elektrienergia kogus;

$C_{kuu-öö}$ - konkreetsetes kuus tarbijale müüdud ööhinnaga elektrienergia kogus.

4.1 Konkurentsiameti seisukoht

ELTS ja EtT VE ei reguleeri, kuidas võrguettevõtja peaks kujundama TKG-d. TKG-d peavad tagama mõõdetud või prognoositud perioodide (kuu, aasta) tarbimise jaotamise veerandtunnipõhiselt võimalikult tegelikkusele vastavalt.

Viru Elektrivõrgud OÜ on TKG-de aluseks võtnud mõõdetud ja/või prognoositud 15-minutiliselt mõõtmata kuutarbimised. Sellise viisi eeliseks on asjaolu, et puudub vajadus kuupõhiselt mõõdetud koguste hilisemaks ümberarvestamiseks ja tasaarveldamiseks, mis on mõõdapäästmatu aastatarbimise alusel koostatud TKG-de puhul.

Kuna arvutusvalemi nii lugeja (eelneva aasta konkreetse nädalapäeva konkreetse 15-minutilise perioodi põhiselt mõõtmata elektrienergia kogus) kui ka nimetaja (eelneva aasta konkreetsele nädalapäevale vastava kuu 15-minutilise perioodi põhiselt mõõtmata elektrienergia kogus) sisaldavad sama protsendi ulatuses võrgukadu, siis valem elimineerib võrgukao mõju 15-minutilise perioodi tegurite arvestamisel.

4.2. Kokkuvõte

Konkurentsiamet, hinnanud punktis 3 kuni 3.3 toodud TKG-de koostamise põhimõtteid ja kontrollinud punktis 4 konkreetse kuu mõõdetud elektrienergia koguste jaotumist veerandtunnipõhiselt, on jõudnud järeldusele, et Viru Elektrivõrgud OÜ poolt esitatud TKG-d on õigesti arvestatud, mis tagab iga 15-minutilise mõõtmata kliendi tarbimise jagamise 15-minuti tarbimiseks piisava täpsuse ja detailsusega. Lisaks peab Konkurentsiamet õigeks ka punktis 3.4. toodud 15-minuti põhise teguri jagamise põhimõtteid 15-minutilise bilansiperioodi rakendumise korral.

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes ELTS § 46 lõikele 7 ning ELTS § 93 lõikele 6 punkt 6 ja lõikele 7

otsustan:

kooskõlastada Viru Elektrivõrgud OÜ poolt 27.01.2026 Konkurentsiametile kooskõlastamisele esitatud kuu elektrienergia tarbimise kogusest lähtuvad tüüpkoormusgraafikud alljärgnevalt:

- 1) 2026. aasta TKG kodu- ja väikeäritarbija grupile (tarbimiskohas kuni 63A). Taotluses esitatud andmed on esitatud käesoleva otsuse **lisas 1**.
- 2) 2026. aasta TKG tänavavalgustuse grupile. Taotluses esitatud andmed on esitatud käesoleva otsuse **lisas 2**.
- 3) 2026. aasta TKG mõõtesüsteemita tarbimiskohtadele. Taotluses esitatud andmed on esitatud käesoleva otsuse **lisas 3**.

Käesoleva otsusega mittenõustumise korral on isikul õigus esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee

peadirektor

Lisatud failid: lisa 1, lisa 2, lisa 3

Koostaja:

Ketelin Makienko

ketelin.makienko@konkurentsiamet.ee